

Andreja Jurjāna tautiskais romantisms

1. Noskaties videofragmentu “Jurjānu Andreja laiks”! Atzīmē, cik un kādus diplomus Pēterburgas konservatorijā ir ieguvis A. Jurjāns! Uzraksti, kuri Jurjāna skaņdarbi tiek minēti videosīžetā!

2. Dziedi pēc dzirdes latviešu tautasdziesmu “Cūkas rudzos”!

Cū - ka ru - dzos, cū - ka ru - dzos ar vi - sie - mi' si - vēc - niem. Cū - ka ru - dzos, cū - ka ru - dzos ar vi - sie - mi' si - vēc - niem.

9

Ej ta bēr - ni dze - nat ā - rā lai ne - mī - da la - bī - bā.

2.1. Klausies Andreja Jurjāna simfoniskās svītas “Latvju dejas” 1. daļu “Jandāls”! Atzīmē, ar kuriem mūzikas izteiksmes līdzekļiem tiek panākts 1. tēmas smagnējais zemnieciskais raksturs! Seko līdzī tēmas skanējumam, ieklausies, kā to nomaina 2. tēma, kuras melodija ir tev zināma latviešu tautasdziesma! Uzraksti šīs tautasdziesmas nosaukumu!

2. tēma

8. 1. daļa *Jandāls*
2. tēma *Cūkas rudzos*

Allegro moderato

mf

2.2. Atceries un dziedī latviešu tautasdziesmu “Tūdaliņ, tāgadiņ”! Dziesmas turpinājumā ir dota A. Jurjāna melodija, kura skan simfoniskās svītas “Latvju dejas” 2. daļā (5:15) “Tūdaliņ, tāgadiņ”. Ieklausies un salīdzini šo melodiju ar tautasdziesmu!

1. Tūd da - liņ, tā - ga - diņ pas - tal - nie - ki dan - cos.
2. Es ar' būt lī - dzi lēcs man tā kur - pe pu - šu.

5

3. **Pāru darbs.** Sameklējiet informāciju viedtālrunī! Izveidojiet komponista A. Jurjāna CV! Izmantojiet uzskates līdzekli “Komponista CV”!

4. Izlasi ziņu! Pasvītro tekstu, kurš liecina par A. Jurjāna tautiskumu un mīlestību pret dzimteni!

Andrejs Jurjāns, dzīvodams un strādādams Harkovas Ķeizariskajā mūzikas skolā, brīvdienas pavadīja Latvijā, rīkojot koncertus, piedaloties dziesmu svētku organizēšanā, kā arī sagatavoja un izdeva nošu krājumus, kopā ar brāļiem nodibināja mežragu kvartetu un koncertēja dažādos Latvijas novados. Īpaši nopelni A. Jurjānam ir latviešu tautasdziesmu vākšanā un apkopošanā krājumā “Latvju tautas mūzikas materiāli” un tā izdošanā. Viņš latviešu mūzikā ir pirmo simfonisko darbu autors un kantātes žanra aizsācējs. Kantāte ir svinīgi pacilājošs vai liriski episks skaņdarbs korim, solistiem un simfoniskajam orķestrim. Kantāte “Tēvijai” (komponista vārdi un mūzika) ir tēvzemes slavinājums, tā komponēta 1886. gadā. Pirmo reizi kantāti atskaņoja III Vispārējais latviešu dziesmu svētkos 1888. gadā.

4.1. Kantāte “Tēvijai” rakstīta trijdaļu formā. Abās malējās daļās skan aktīva, enerģiska tēviju slavinoša mūzika. Nodziedi šo tēmu pēc dzirdes!

Tev, dār - gā tē - vi - ja, tev dzies - mas, lai spē - cī - gi skan! Tev,

6
dār - gā tē - vi - ja, tev dzies - mas, lai spē - cī - gi skan!

4.2. Klausies A. Jurjāna kantātes “Tēvijai” fragmentus un atbildi uz jautājumiem!

Kantāti atskaņo _____

Raksturo mūzikas izteiksmes līdzekļus kantātes malējām daļām (A, A₁) un vidusdaļai (B) (temps, taktsmērs, raksturīgais ritma zīmējums, dinamika, melodijas zīmējums)!

A – _____

B – _____

A₁ – _____

Kāda mūzikas instrumenta skanējums izceļas orķestra pavadījumā soprāna solo posmā “Lūgšana”?

A	B	A ₁
Tev, dārgā tēvija, Tev dziesmas, lai spēcīgi skan!	Lai lēni un liegi tās skan, Un augšup uz debesīm ceļas...	Tev, dārgā tēvija, Tev dziesmas, lai spēcīgi skan!

- Uzraksti īsu rekomendācijas vēstuli, kāpēc tu ieteiktu atskaņot Jurjānu Andreja mūziku valsts svētkos! Rekomendācijā atzīmē Jurjāna Andreja nopelnus, ko nozīmīgu viņš ir devis latviešu mūzikas kultūras attīstībā!
- Noklausies Andreja Jurjāna tautasdziesmas apdari “Pūt, vējiņi!”! Atceries, ko par šo dziesmu tu jau zini! Apkopo galvenās atziņas par komponistu Andreju Jurjānu!